

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Anayasanın 2, 10, 13 ve 36 ncı maddelerinde belirtilen hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri, hukuk devletinin önkoşullarındandır. Hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesine göre ise, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu bir takım güvenceler içermesi gereklidir.

Anayasa'nın 34. maddesinde, *"Herkesin, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğunu belirtilmektedir."*

Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 11. Maddesinde 1- *"herkes barışçıl olarak toplanma hakkına sahiptir"* demektir.

1207

Silahsız ve saldırısız olmak kaydı ile vatandaşların toplanmasına ve demokratik haklarına müdahale edilmesi açıkça suçtur. Eğer bir yasaklılık kararı var ise bu kararın Anayasada tahdidi olarak sayılan gerekçelerinin olması gerekmektedir.

Öte taraftan tecrit anayasada, yasalarda ve uluslararası sözleşmelerde suç olarak kabul edilmektedir. Devletin Abdullah Öcalan ve İmralıda bulunan mahkumlara yıllara yayılacak şekilde sistematik olarak tecrit uygulaması buna karşılık devletin yasalarına uymadığı iddiasıyla cezaevlerinde tutulan yaklaşık 3 bin mahkumun 'devletin kendi yasalarına uyması, tecritin kaldırılması' talebiyle açlık grevine gitmesi insan hakları, hukuk devleti normları ve demokrasi ilkeleri açısından büyük bir paradokstur. 3000'e yakın tutsağın açlık grevinde olması, yaklaşık 400'ünün ölüm sınırında olması insan hakları ve demokratik hukuk normlarının geldiği trajik boyuta da işaret eden son derece kaygı verici bir durumdur.

Çocukları açlık grevinde olan annelerin; "Bu kimin adaleti, biz cezaevlerinden her gün bir cenaze çıksın istemiyoruz. Anaların yüreği yanmasın. Bizim canımız yanıyor, devlet neden sessiz kalıyor? çocuklarımız bedenini açlığa yatırmış neden kimse ses çıkarmıyor? ' sorusu aylardır cevapsız kalmıştır.

Hükümet; Hakkari Milletvekili Leyla Güven'in 166 gündür süren açlık grevleri hakkında konuşmamıştır. Çocukları her gün hücre hücre eriyen, ölüm riski ile karşı karşıya olan ailelerin hükümetin ve kamuoyunun dikkatini çekmek üzere cezaevleri önünde sessiz nöbet eylemleri ise kolluğun işkenceli müdahaleleri ile kriminalize edilmeye çalışılmaktadır.

Valilik oluru ile bu demokratik hak kullanımları hukuksuz bir şekilde engellenmekte, Barış Annelerine hukuksuz ve asimetrik güç kullanılarak orantısız müdahale edilmeye devam edilmektedir.

Bu duruma en yakın örneklerden birisi de 18 Nisan 2019 tarihinde açlık grevindeki çocuklarını sahiptenen 'çocuklarımız ölmesin' talebiyle Gebze'de cezaevi önünde nöbet tutan annelere yönelik anayasaya aykırı eylem yasağı, seyahat özgürlüklerinin keyfi kısıtlanması, kolluğun Milletvekilleri dahil olmak üzere cezaevlerindeki sorunlara demokratik yollarla dikkat çekmek isteyen kişilere sözlü ve fiziki şiddet uygulaması, kolluk kuvvetlerinin basında yer alan görüntülerde de görüleceği üzere cezaevi önünden uzaklaştırılmakta olan annelere yönelik onur kırıcı muamele ve işkenceli keyfi müdahaleler olup ülkenin içine sürüklendiği şiddet girdabının da en bariz göstergesi olmuştur.

Tüm bu insan haklarını ve hukuk devleti ilkelerini yok sayan uygulamalar Kocaeli Valiliği İl Güvenlik İşleri Bürosunun 18.10.2019 tarihli E-20317 nolu 'yasaklama kararına' dayandırılmaktadır. Söz konusu karar keyfi bir karar olup anayasayla ve hukuk ilkeleri ile asla bağdaşmamaktadır.

1007

Bir hukuk devletinde Anayasal bir hak arama yöntemi olan şiddet kullanmadan yapılan toplantılar, gösteriler ve basın açıklamalarının engellenmesi keyfi gerekçelerle sınırsız ve süresiz yasaklanamaz. Anayasanın 13. Maddesi “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz demektir.

Bu bağlamda;

- 1- Anayasal demokratik hakların kullanımı ile ilgili koşulların oluşturulmasında görev ve sorumluluk bakanlığınızdadır. Kocaeli Valiliği tarafından verilen keyfi ve sınırsız ‘yasaklama kararı’na karşı bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 2- Annelere yönelik polisin kin dolu ve çirkin hareketlerini sözlü ve fiziki şiddetini gösteren fotoğraf ve video görüntülerinden hareket ederek herhangi bir hukuki ve idari soruşturma açılmış mıdır? Açıldıysa ne aşamada?
- 3- Görevli kolluk kuvveti personelinin “Polis Etik Kuralı, Hizmet Anlayışında belirtilen “kolluk personeli, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle insanlar arasında ayırım gözetmeksizin tarafsızlık içerisinde hizmet sunar” maddesi ile bağdaşmamaktadır. Bu tarz davranışların toplumda ayrımcılık ve nefret duygusu yaratarak işlenen hak ihlallerini pekiştirdiği ortadadır. Bu tarz fiilleri düzeltmeye ve önlemeye yönelik bir çalışmanız olacak mıdır?
- 4- Türkiye genelinde cezaevlerinde ve dışarıda açlık grevlerinde insanlar yaşamlarını ve sağlıklarını yitirmeye devam etmekte iken çocuklarının yaşaması için yaptıkları her eylemlerinde polis müdahalesi ve engellerle karşılaşan annelere yönelik yapılan orantısız müdahalelerin durdurulmasına ve yaşanan hukuksuzluğu önlemek adına Bakanlığınızın herhangi bir çalışması olacak mıdır?
- 5- 12 Nisan 2019 tarihinde Gebze Hapishanesi önünde annelerin “*Hapishane önünde oturalım, oturamazsak da yürüyüş yaparız*” diyen annelere “*önceki gibi olmaz, sert müdahale ederiz. İsimleriniz elimizde, kafeden çıktığınız anda gözaltına alırız*” tehditlerini savuran polis amirlerine yönelik herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?